

Toegankelijkheid

Willem Jagersma; Landelijk Bureau Toegankelijkheid

Aanduiding halte en wegwerken hoogteverschillen

Afstemming plaats kolk en oversteekplaats

Duidelijk aangegeven route geschikt voor iedereen

Het aantal mensen met een fysieke handicap neemt toe, door de vergrijzing en verbeterde gezondheidszorg. Op dit moment hebben al ca. 12 % van de mensen een fysieke beperking en dit percentage stijgt de komende tijd. Om al deze mensen in deze maatschappij volwaardig mee te laten doen moet er op het gebied van de toegankelijkheid van openbaar vervoer, stedelijke en landelijke gebieden, gebouwen en apparaten nog wel het nodige gedaan worden. De term toegankelijkheid duikt steeds vaker op bij de inrichting van de openbare ruimte.

Wat is toegankelijkheid nu eigenlijk?

Het Landelijk Bureau Toegankelijkheid (LBT) (adviseur voor vele gebouw-eigenaren, gemeenten, projectontwikkelaars etc.) definieert het begrip toegankelijkheid als volgt:

‘Toegankelijkheid is een eigenschap die maakt dat zelfstandig op een gelijkwaardige manier gebruik gemaakt kan worden van

voorzieningen, producten en diensten.

Toegankelijkheid is niet alleen voor mensen in een rolstoel, maar ook voor ouderen, kinderen, lange of korte mensen, grote en zware mensen, mensen met een functiebeperking, een chronische ziekte, voor doven en slechthorenden, voor blinden en slechtzienden. Toegankelijkheid heeft op bijna alles betrekking en is voor iedereen.’

Uit bovenstaande definitie blijkt dat

toegankelijkheid geen eenvoudig onderwerp is en kan ook worden geconcludeerd dat er op vele terreinen verbeteringen noodzakelijk zijn. Bij de ontwikkeling van stedelijke en landschappelijke projecten komt dit probleem vaak achteraf naar voren. Er moeten dan ‘voorzieningen’ worden getroffen en een vervelende eigenschap van voorzieningen is dat deze (veel) meer geld kosten. Wanneer al in een programma van eisen het begrip toegankelijkheid wordt meegenomen, bijvoorbeeld omdat een gemeente hierover beleid heeft ontwikkeld, kost dit in veel gevallen niets extra.

Keurmerken

Er zijn voor de toegankelijkheid keurmerken ontwikkeld. De meest bekende is het Internationaal Toegankelijkheidssymbool (ITS). Gebouwen waarbij het voor publiek toegankelijke deel aan toegankelijkheidseisen voldoen, mogen het bekende blauwe bordje met een witte rolstoel aan hun gevel bevestigen. Voor wegen, pleinen, natuurpleinen etc.

Oversteekplaatsen voor rolstoelen moeten 'logisch worden aangelegd'

Internationaal Toegankelijkheidsymbool (ITS)

bestaat er het Toegankelijkheidskeurmerk. Het beoordelen of objecten toegankelijk zijn is een werk voor specialisten; toegankelijkheid hangt namelijk vaak af van details en daardoor dus ook van de uitvoering.

Op tekening kan weliswaar worden vastgesteld of hoogteverschillen op een juiste wijze worden overbrugd, maar er kan niet worden beoordeeld of de uitvoering ook conform de regels is gedaan.

Criteria

Om voor het Internationaal Toegankelijkheidsymbool in aanmerking te komen zijn een aantal criteria afgesproken. Daarin wordt vanuit de gebruiker de kwaliteit benaderd. Er staat ondermeer vermeld dat een pad een minimale breedte van 1,20 m moet hebben en bij vernauwingen niet smaller mag zijn dan 0,85 m. Abrupte hoogteverschillen van meer dan 2 cm zijn niet toegestaan en het pad moet verhard, vlak en aaneengesloten zijn. Tenslotte mogen hellingen

hoger dan één meter niet steiler zijn dan 1:25. Er zijn geen eisen aan het toe te passen verhardingsmateriaal gesteld. Dit komt omdat verhardingsmaterialen in feite halffabrikaten zijn. Het belangrijkste is op welke wijze de verhardingsmaterialen worden toegepast. Het zal echter duidelijk zijn dat asfalt zich bij uitstek leent om aan de eisen te voldoen om het pad in aanmerking te laten komen voor het ITS. Daarnaast combineert asfalt alle voordelen van alle andere verhardingsmaterialen.

Checklist

Het ITB heeft een checklist voor het verkeer en openbare ruimte opgesteld. Uitgangspunt van die checklist zijn bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid. In het dagelijks gebruik de BTB-checklist genoemd.

Op deze checklist staan een aantal aandachtspunten als de plaats en uitvoering van trottoiropritten, is de route vrij van obstakels en overall voldoende breed.

In cursussen die opleiden tot deskundigheidsbevordering BTB leert men omgaan met de checklist.

Onderhoud en bewustwording

Bij wegen en pleinen worden -zoals hierboven al omschreven- 'halffabrikaten' gebruikt. De materialen kunnen in een laboratorium voldoende stroef zijn, vlak genoeg, niet verblindend en hard genoeg. De toegankelijkheid van bijvoorbeeld een weg is echter niet gegarandeerd door het gebruik van op zich goede materialen, maar is afhankelijk van de uitvoering en het onderhoud. Hiermee komen we meteen aan het meest cruciale onderdeel van het begrip toegankelijkheid en dat is het bewustwordingsproces. Bij met name technische opleidingen (bouwkunde en civiel) is het begrip toegankelijkheid meestal in een beperkte zin bekend. Zolang toegankelijkheid niet in een brede context 'tussen de oren zit' bij de mensen die dagelijks met bouwkundige en civieltechnische zaken bezig zijn, blijft goede toegankelijkheid voor mensen met een beperking een illusie. Met een groeiende bevolkingsgroep met beperkingen voor wie toegankelijkheid een basisvoorwaarde is om te kunnen functioneren is er nog veel werk te doen.

Goed begaanbaar en passend in het landschap